

OPEN BRIEF AAN DE HOGERE GORDELS

- TEKST : JEAN-MAURICE HUARD -

WAAROM DEZE BRIEF?

De evolutie van onze vzw doet mij vragen stellen in verband met haar toekomst en haar oriëntatie.

Sommigen verheugen zich, terecht, over de recente verandering van de beleidsploeg, anderen zijn tevreden over de sfeer van de stages. Maar het aantal clubs blijft afnemen, het merendeel van de zwarte gordels doet intensief aan cocooning²⁰, de beginnelingen worden ons maar mondjesmaat toebedeeld. En alhoewel ik me slechts kan verheugen over de ernst, de toewijding en de intelligentie van het merendeel van de beoefenaars die ik in Korbeek-Lo zie, zie ik ook dat het hun aan iets essentieel ontbreekt dat ik verder zal beschrijven; dit tekort is de oorzaak van het gevoel van onbehagen dat ik reeds lang ervaar.

Vermits een van jullie me zeer terecht de opmerking maakte: "Waarom hierover praten met ons die trouw aanwezig zijn terwijl het de anderen, de afwezigen, zijn die het zouden moeten horen", voeg ik een schriftelijke rechtzetting bij het woord van de afgezanten.

OORSPRONG

Evolutie en tendensen

De deelname aan de stage van Korbeek-Lo is tamelijk goed... behalve ten tijde van de feesten, de vakanties, de vrije dagen, de examens en de plechtige communies. Hoe staat het met de deelname aan de cursussen in de clubs? En met het persoonlijke werk?

De deelname aan de zomerstages is uitzonderlijk (deze zomer) als er nieuwe technieken worden aangeleerd, goed (zomer 99) als men gekende bewegingen herhaalt, maar matiger als de nadruk op het gevecht wordt gelegd (zomer 98).

De intensieve stages van Tongerlo en Bütgenbach worden gewaardeerd zolang men zich er bezighoudt met het verfijnen van de techniek en het aanleren van nieuwe bewegingen in een gemoedelijke sfeer; maar zodra de spanning²¹ stijgt, worden ze heftig besproken om niet te zeggen betwist, wat veelzeggend is !

De organisatie van de competities van de vzw verloopt tamelijk goed, het aantal deelnemers wordt nochtans voortdurend kleiner, vooral bij de zwarte gordels.

De kata's van een groot aantal hogere gordels tenslotte, zijn bedroevend middelmatig.

U zal het verder lezen, deze evolutie is reeds lang merkbaar.

De antecedenten

Tokyo 94.

Laat ons teruggaan naar het verleden.

Enkele jaren geleden gingen sommige leden van onze groep onze kleuren verdedigen in Japan. Resultaat: overwinning tegen de ploeg van de universiteit van Waseda, nederlaag tegen de ploeg van Joegoslavië.

De universitaire ploeg van Waseda bestond uit welopgevoede studenten, dat wil zeggen hoffelijk, tamelijk bekommerd om hun uiterlijk (als ik mijn herinneringen exact zijn droegen ze een masker van veiligheidsglas) en niet erg scherp. Hun nederlaag was dus te verwachten.

²⁰ In de vzw zijn 125 personen 1ste dan geworden; 9 hebben een club gecreëerd of leiden er één. Zonder commentaar!

²¹ Voor zover ik weet is het bij ons niet de gewoonte de leer-lingen opzettelijk te slaan.

De Joegoslavische ploeg was samengesteld uit geharde en weinig scrupuleuze oude vossen. Deze keer was hun overwinning voorspelbaar, al beschikten we ruimschoots over de middelen om een goede indruk te maken, of tenminste ons gezicht te redden. Het is door innerlijke zwakheid dat we verloren hebben.

Natuurlijk kon er geen sprake van zijn barbaarsheid tegenover wreedheid te stellen, maar men moet er het hoofd aan kunnen bieden met een stalen vastberadenheid en er een eind aan maken dankzij een beproefde techniek. Om Hitler te stoppen (de archieven van de Staf van het 3e Reich hebben het aangetoond), zou dit volstaan hebben, maar men had vastbesloten moeten zijn om het te doen. Hetzelfde gold ook voor de Joegoslavische ploeg.

Dat welopgevoede, goed ontwikkelde jonge mannen vol goede wil niet over voldoende innerlijke krachten beschikten om weerstand te bieden aan bruten is geen goed voorteken voor de toekomst. Er ontbrak iets aan hun training dat ze niet uit zichzelf hadden kunnen halen. De conclusie lag voor de hand: de training moest herzien worden: natuurlijk zich uitrusten met een stevige techniek, dat is de conditie, maar ook een stalen vastberadenheid verwerven, dat is de inhoud. De volgende episode is daar het logische gevolg van.

Bütgenbach.

Volgende episode: Bütgenbach even later. De deelnemers aan deze stage herinneren zich dat een bepaalde uit ervaren vechters bestaande groep op ongewone wijze op de proef gesteld werd. Geen enkele kwetsuur behalve - wat begrijpelijk is - behalve aan de eigenliefde. De reactie liet niet op zich wachten: ingehouden woede, verontwaardiging, protest...

Welnu, als ik dan het besluit genomen heb om enkelen onder u op de proef te stellen, gebeurde dit met kennis van zaken en met de vaste overtuiging dat ik hen een kans gaf om de impasse te vermijden. Maar de bedoeling werd duidelijk slecht begrepen; wat een versterking van de karakters ten doel had werd als een ongegronde plagerij gezien. Achteraf beschouwd denk ik dat ik gelijk had. Diegenen onder u die de hindernis aanvaardden hebben zich ontwikkeld zoals ik het hoopte.

Karakters stalen is geen eenvoudige taak. Ik weet nu dat men verontwaardigde reacties en talrijke misverstanden kan verwachten.

Een anekdote als vergelijking:

De eerste karatemeester die we gekend hebben heet Tetsuya Kojima. Hij was een econoom, eigenaar van een van de oudste sake-brouwerijen van Japan, een van de eerste leerlingen van de heer Ohtsuka en een geroutineerd kendoka. Het was een man van voor de oorlog, opgevoed in het harde klimaat van het Japanse militarisme; op het college had hij als oudere lotgenoten jongens gehad die tijdens de oorlog maar een enkele opdracht als piloot hebben volbracht, die van kamikaze. Afgezien daarvan was het een joviale en zeer enthousiaste man, die niet aarzelde om ons in het restaurant uit te nodigen als hij besloot te gaan eten. Hij was echter overdreven precies op het vlak van het gedrag: zijn slagen niet controleren was voor hem een belangrijke fout, maar de voeten slepen was misschien nog erger. Alhoewel zijn goede opvoeding hem belette zijn ergernis al te zeer te tonen, deed, als wij uitgeput en met gekneusde voeten treuzelden bij het vormen van een rij, een enkele van zijn blikken ons inzien dat we beter en zeer vlug wat meer goede wil konden tonen.

Men zal me zeggen dat dergelijke methoden vandaag voorbijgestreefd zijn. Ik denk het niet, maar na de hoger aangehaalde ervaring tijdens de stage van Bütgenbach heb ik een tijdlang geloofd dat de huidige generaties geen zin meer hadden om uit zichzelf de bekwaamheden te halen die de heren Kojima en Kamigaito ons goed- of kwaadschiks²² wisten te ontfruitselen; kortom dat het door de jaren na '68 bedorven en bijgevolg verloren generaties waren. Ik ben daar niet meer zo zeker van. In alle generaties zijn velen daartoe in staat geweest.

Als ik terugblik op deze gebeurtenissen, lijkt het mij vanzelfsprekend dat er een draad is die ze verbindt. De afstand tussen mijn manier van doen en mijn eisen ten opzichte van u is groot.

De tijd om wat ik geleerd heb over te dragen wordt kort. De te volgen weg moet beschreven worden, er moet gesproken worden over de middelen om het te doen, over de te vermijden

---

²² Niet met algemene instemming moet ik toegeven, al was het nog een beetje de mentaliteit van '68 die heerste.

hindernissen en de voor te schrijven aanpak. De weg is vaak saai, hij vereist moed, maar hij is zeer vruchtbaar voor wie hem lang volgt. Wie a zegt moet hoe dan ook b zeggen. Volge me wie wil.

Anekdote

Het door Gottfried Honegger vertelde verhaal van de Amerikaanse schilder van Russische oorsprong Rothko, illustreert een aspect van wat ik bedoel (e si non e vero, e ben trovato).

Mr. Seagram besluit aan Park Avenue²³ in New-York een flatgebouw te bouwen. Tijdens de uitwerking van het plan stelt zijn dochter voor er een rustige kamer te voorzien die zou versierd worden door de schilder Rothko, die toen nog jong was. Duur van het werk: twee jaar; overeengekomen prijs: 50.000 \$. Als alles klaar is wordt er een vergadering belegd voor de betrokken partijen. Bij het bekijken van de plannen trekt Rothko er zoetzuur de aandacht van de architect Philip Johnson op dat men is afgeweken van het aanvankelijke ontwerp: naast de stoelen werden er ook tafels en een bar voorzien. Verwarde uitleg van het hoofd van het project: "U moet begrijpen, Mijnheer Rothko, dat rusten en mediteren toch erg vervelend is! Daarom hebben wij gedacht dat indien we de mensen de gelegenheid gaven om koffie te drinken..."

IJskoud antwoord van Rothko: "Geen sprake van! Geen koffie bij mijn schilderijen!"

Volgt een zware stilte die slechts verdwijnt als men voorstelt de beslissing uit te stellen tot de volgende dag, tijdens de tweede vergadering in aanwezigheid van de voorzitter van Seagram, die niemand minder was dan Harry Truman, de voormalige president van de Verenigde Staten.

De volgende dag tracht de heer Truman op zijn beurt Rothko op zijn beslissing te doen terugkomen. Zonder succes. Rothko blijft halsstarrig. Waarop ex-president Truman zegt: "Vermits u het zo opvat, Mijnheer Rothko, zal niemand ooit uw schilderijen zien!" En het antwoord van Rothko: "Als mijn schilderijen een bestaansreden hebben dan zal er vroeg of laat iemand zijn die muren bouwt om ze te beschermen²⁴ ." En hij gaf de cheque van 50.000 \$ terug waarmee men hem betaald had.

Bedenking

Zelfs als karate maar een tamelijk onbeduidend iets is en voor sommigen een beetje belachelijk, is er geen enkele reden om het te verwerpen. Karate of liever wat ik er in geïnvesteerd heb, vormde een zeer belangrijk deel van mijn leven; het is nog altijd een zeer ernstige zaak, die niets gemeen heeft met sport, vrije tijd of ontspanning.

Is het de heersende mentaliteit die de klant koning maakt? Of een afwijking van de democratie die het alle kiezers naar de zin wil maken? Leek ik tijdens de examens de lat lager te leggen? Of was het mijn indruk dat gezien het protest, het beter was dat goedkope gevalletje dat men hier "karate" noemt op een zachtaardige manier te onderrichten?

Ik weet het niet. Toch heb ik de indruk dat vele beoefenaars in karate iets komen zoeken dat sommigen er reeds gevonden hebben. Misschien vermoeden ze het zelf in de verste verte niet. Illusies die er misschien altijd al geweest zijn hebben onopvallend een vaste plaats verworven. Maar ik besef hoe langer hoe minder waarom ik zou akkoord gaan met het doen van concessies in verband met de mate van engagement die vereist is om deze weg te volgen.

---

²³ En niet aan 5th Avenue, zoals Honegger vertelt.

²⁴ Wat jaren later gebeurt door de bouw van de Rothko Kapel in Houston.

DIAGNOSE

Verkoop of onderricht?

De verkoop

De markt is verzadigd van producten voor ontspanning en "fun".

Maar karate is geen product dat aan het grootst mogelijke aantal moet verkocht worden; verkoop heeft voor mij niet de minste betekenis. Ik heb karate voorgesteld zoals ik het ken, met veel toegevingen aan de tijdgeest, alhoewel die weinig overeenstemming vertoont met mijn levenswijze; ik heb geduld gehad; misschien zou wat gezaaid was groeien? Misschien zou iemand tussen de regels kunnen lezen? En ik deed steeds meer toegevingen om u niet af te schrikken, en gaf steeds meer uitleg in een poging om u de ruwheid van de Japanse opleiding te besparen.

Kortom, ik stelde u kleine en grote middelen ter beschikking om de problemen op te lossen die ik vastgesteld had, om u de toegang tot karate te vergemakkelijken door u de mogelijkheid te geven om het te gebruiken zoals uw wil.

Een voorbeeld: de ontspanning²⁵

Een van de grootste moeilijkheden die ik moest oplossen bij de aankomst van de heer Kamigaito was de spanning die me bijbleef tijdens de trainingen en de gevechten. Terwijl ik overal naar een middel zocht om deze spanning waarop de meester kritiek leverde te doen afnemen, bezorgde het toeval mij het boek over de "Autogene Training" van Schutz; ik bestudeerde er alleen de techniek van om het later uit te diepen, toen een ander toeval mij een psychiater liet ontmoeten die het systematisch had toegepast.

Daar sommigen onder u aan hetzelfde euvel lijden, meende ik hen te helpen door hen de methode van Schulz aan te leren en daarna die van Jacobson die me beter aangepast leek aan onze tijd. Velen hebben dat zeer aangenaam gevonden, maar voor het merendeel onder u heb ik mijn tijd verloren. Ik weet thans dat alleen zij die wanhopig met een moeilijkheid hebben geworsteld, voordeel kunnen halen uit een onderricht.

Het onderricht

Het onderricht is het tegenovergestelde van de verkoop en van een bepaalde opvatting van de politiek.

Van de verkoop omdat het geen gemakkelijk en gebruiksklaar product aanbiedt. Elk onderricht veronderstelt een persoonlijke prestatie die minstens gelijkwaardig is aan die van de leraar tijdens zijn les; wat noch gemakkelijk, noch populair is. Met andere woorden, de inhoud van een onderricht is niet gemakkelijk te verkopen. Bovendien heeft het product geen enkele praktische waarde: in feite lijkt karate tot niets te dienen.

Van een bepaalde opvatting van de politiek omdat het saai en vaak onaangenaam is en dus weinig kans heeft om stemmen te winnen. Maar weinig mensen hebben gevoel voor inspanning. De meeste geven de voorkeur aan gemakzucht en zoeken uitvluchten door veeleisendheid als fanatisme en agressiviteit te bestempelen.

Moeilijke dingen kunnen onmogelijk gemakkelijk gemaakt worden en als een bekende methode voorstelt om talen te leren "zonder moeite", dan is dit omdat ze hun studie draaglijker gemaakt hebben door ze over lange perioden te spreiden, maar het blijft studie! Zij die dachten Heinrich Heine, Felix Timmermans en Murasaki Shikibu te kunnen lezen nadat ze de methode in drie maanden hadden ingestudeerd, hebben zich daar vlug rekenschap van gegeven.

Dit karate is dus een moeilijke weg; voor u die een donkere band draagt, zou dit geen geheim meer mogen zijn. Maar de weg is lang; als u onderweg stopt, stelt u zich bloot aan bittere ontgoochelingen, zoals bijvoorbeeld het gevoel dat u tot nu toe uw tijd verloren hebt, dat u de zwarte band met korting gekregen hebt, of dat u illusies gekoesterd hebt.

---

²⁵ Ik zou een gelijkaardige opmerking kunnen geven betreffende de makiwara.

Kortom een degelijke rechtzetting lijkt mij noodzakelijk,

- Door eerst enkele gangbare vooroordelen opzij te zetten,
- Door enkele woorden te zeggen over de onderrichtsrelatie,
- Door de spelregels toe te lichten.

DE VOOROORDELEN OPZIJ ZETTEN

Laat ons onmiddellijk enkele gangbare vooroordelen opzij zetten; uit hun levensduur blijkt hoe taai ze zijn. Wat zoekt men in karate?

Misverstand over wat het is

Een sport?

Karate is geen sport die men beoefent om zijn fysieke conditie op peil te houden of voor het plezier van het elegante gebaar. Het dient niet om zichzelf genoeg te doen; het is eerder het tegenovergestelde. Iemand sprak in verband met karate over kastijding, en een andere over ascese, maar dit zijn natuurlijk grote woorden, een beetje "ouderwets", zelfs in Japan. Voor een beetje min of meer verslijt men u voor een fascist, alsof inspanning niet zowel links als rechts, aan de top van de maatschappij als helemaal onderaan zou nodig zijn.

Gevechtstechniek?

Het is ook geen gevechtstechniek die u leert gelijk welke tegenstander in een oogwenk te vloeren.

En ondanks de uiterlijke schijn is het evenmin een paramilitaire discipline waar de nadruk gelegd wordt op de corpsgeest, op de inspanning omwille van de inspanning, waar men morgen meer pijn moet hebben dan vandaag en vandaag meer dan gisteren en waar men slechts een enkel hoofd wil zien.

Sekte?

Noch een sekte die min of meer esoterische middelen aanleert om een verlichting van 100.000 candela²⁶ te bereiken door middel van het gevecht of een wolkje voor u bouwt waarop u kan zweven, beschut tegen de moeilijkheden van het leven.

Methode van zelfverdediging?

Het is tenslotte geen methode van zelfverdediging, waar u de sleutels zal vinden die alle deuren openen, wurggrepen die u de adem benemen en houdgrepen waaruit niemand zich kan bevrijden.

Maar in 's hemels naam! Wat is het dan?

Men zou zich de vraag kunnen stellen als het enig nut had ze te beantwoorden; gelukkig is dat niet zo of anders misschien na de studie aan de bar om de tijd te verdrijven. Men zou kunnen zeggen dat het een praktijk is, een weg, een rode draad... de formules in verband ermee vermenigvuldigen. De vaagste zijn de beste. Eerlijk gezegd is het een gebied waar woorden alleen maar verwarren en verduisteren. Het is beter er niet langer te zoeken naar de geringste klaarheid. Laten we voorlopig zeggen dat het een praktijk is; maar reeds duiken er nieuwe misverstanden op.

Misverstanden in verband met de praktijk.

Talrijke opmerkingen en kleine incidenten hebben mij op het spoor van de misverstanden gezet. Het beeld dat wij ons van de dingen vormen begrenst soms onze leer mogelijkheden.

---

²⁶ Natuurkunde : eenheid die overeenkomt met de verlichting van één kaars

Nieuwe technieken leren.

De meest verrassende opmerking: "We leren niets nieuws meer." Dus, onnodig nog te komen.

In de geest van de betrokken persoon betekent vooruitgaan nieuwe technieken aanleren, nieuwe bewegingen, nieuwe combinaties, nieuwe kata's. Wat de hoeveelheid betreft is dat uitstekend, maar waar blijft de kwaliteit?

Wat me de gebeurtenis herinnert die de meester vertelt en waarvan ik getuige was, de Ivoriaanse student die hem verzocht nieuwe kata's aan te leren. Waarop de meester hem vroeg welke kata's hij reeds kende; "Tot Kushanku !" Antwoorde hij. De meester vroeg hem toen om Kushanku te doen. En inderdaad, hij kende de opeenvolging van de bewegingen maar beseftte hoegenaamd niet wat men uit een kata kan halen. Waarin hij als iedereen was. Maar weinig mensen beseffen wat men er uit kan halen. Anders dan in de schoolvakken (die trouwens in werkelijkheid ook lang en nauwgezet werken vereisen) is karate een gebied waarop men onmogelijk valse hoop kan wekken: memoriseren volstaat niet om in het examen te slagen. Zonder een langdurige arbeid haalt men er niets uit.

Zijn waaier technieken verbreden zonder de rest te verliezen.

In hetzelfde register was er een andere, voor wie er wegens zijn leeftijd en zijn relatief gebrek aan ervaring verzachtende omstandigheden kunnen gelden, die me, het voorbeeld van de pers gebruikend, zei dat het aanbod enorm was en dat het jammer zou zijn deze of gene zaak te missen: men moet zoveel mogelijk krantenkoppen lezen, want het is normaal de mogelijkheden tot vorming die de maatschappij u biedt te willen benutten. Waardoor hij me wilde doen inzien dat ik teveel vroeg voor een enkel vak en dat hij het gevaar liep sommige van zijn talenten op te offeren. Dat is toegeven aan de verleidingen van de koopluï. Alles in onze wereld spant samen om ons in duizend activiteiten te versnipperen.

Men kan daar twee dingen op antwoorden.

Ten eerste: men kan niet de boter en het geld van de boter hebben. Het is soms onmogelijk om zelfs maar een van de krantenkoppen die hij aanhaalde te lezen omdat andere belangrijkere dingen ons opeisen. Men kan onmogelijk de liefdesavonturen vermenigvuldigen en tegelijkertijd een duurzame, rijke en diepe relatie opbouwen met zijn levenspartner. Het is geen kwestie van recht, het is nu eenmaal zo. Elk van onze keuzes brengt gevolgen met zich mee, gelukkige of minder gelukkige. Men zou me kritisch kunnen antwoorden dat iedereen het recht heeft om voor de versnippering te kiezen. Inderdaad, maar in dat geval is karate niets voor u.

Ten tweede: schijnbaar is het gebied van de intellectuele vorming niet dat van de vorming van de persoonlijkheid. Maar inlichtingen inwinnen is niet zich versnipperen: als men talrijke bronnen moet raadplegen, gebeurt dat met een uniek doel waaraan men zich moet houden. Op dezelfde wijze is het onmogelijk een persoonlijkheid te verwerven door zich te versnipperen. Het doorzettingsvermogen, de volharding, de koppigheid, de vastberadenheid ontwikkelen zich slechts door de jarenlange beoefening van een enkele discipline.

Vooraf de hogere technieken leren.

Enkele maanden geleden vroeg een van de ernstigste hogere gordels mij een beetje treurig waarom men de hogere kata's niet leerde. Eerlijk gezegd is er geen enkel principieel bezwaar tegen dat aanleren, behalve het feit dat ik niet inzie waarom ik de geest van de leerlingen zou volproppen met kata's waarmee ze niet veel aanvangen. Ettelijke jaren geleden heb ik de kata Sanchin herhaaldelijk aangeleerd, waarbij ik de nadruk legde op wat ik er in ontdekt had. Nu nog is bijna niemand in staat om hem correct uit te voeren; en nog een kleiner aantal heeft er een persoonlijke zaak van gemaakt. Maar de kata's zijn het geheugen van de karate; ze zijn er de draagbare handleidingen van.

Tenslotte is het in Japan gebruikelijk dat geharde vechters die de 1e of de 2e dan dragen, maar twee of drie kata's van Pinan kennen.

Gelijk welke karate op voorwaarde dat het karate is.

Een andere zei me dat als hij niet die andere stijl beoefend had om in de beweging te blijven, hij zou gestopt zijn met het beoefenen van karate.

Maar er bestaat geen objectief karate, onafhankelijk van de persoon die het aanleert. Karate is geen wetenschap, onveranderlijk, welke ook de persoon weze die er over praat of het beoefent. Zo telt bijvoorbeeld een waterstofatoom altijd twee elektronen en twee protonen, hier zoals elders en voor iedereen. De scheikunde is overal dezelfde, hier en in China. Karate is een ander soort kennis; het is onontwaaibaar verbonden met de persoon van de beoefenaar. Men leert bijgevolg karate van deze of gene persoon gedurende voldoende tijd, en verandert slechts van opleider als de eerste u daarom vraagt.

Het is beter gelijk welke andere discipline te beoefenen waarin men een meester of een meesteres gevonden heeft dan karate te beoefenen bij een slechte leermeester met de hoop op het goede spoor te blijven.

Efficiënt zijn.

Deze zomer gehoord: nippon-kempō (krav-maga...) is doeltreffender dan karate. Velen komen in karate een doeltreffende gevechtsmethode zoeken. Maar als men rekening houdt met de tijd die nodig is om bewegingen als junzuki te beheersen, die nochtans beschouwd wordt als "het begin en het einde van karate", moet men het wel toegeven: als gevechtsmethode is karate weinig efficiënt en zijn rendement nul. In dat opzicht kan men met Engels en Frans boksen veel meer bereiken in veel minder tijd; hetzelfde geldt voor nippon-kempō. Karate is als de boog van kyudō waarvan Herrigel doet opmerken dat men moeilijker een boog kan vervaardigen die slechter gemaakt is om nauwkeurig te schieten; men zou zich evengoed kunnen afvragen hoe men heeft kunnen geloven dat karate voor alles een gevechtsmethode is.

MISVERSTAND OVER DE ONDERRICHTSRELATIES - ONDERRICHTEN.

De veeleisendheid zal de jeugd afschrikken.

Een andere interessante opmerking, die veel meer zegt over de persoon die ze maakt dan over de realiteit: het is niet "zo" (door veeleisendheid) dat men leerlingen zal aantrekken. De beginnelingen lijken nochtans tamelijk tevreden over de intensiteit van de trainingen. Het zijn duidelijk zij niet die worden afgeschrikt door de trainingen. De reactie van de jongeren leek mij zeer fris en beloftevol.

Mijn generatie (die van mei '68) heeft elke autoriteit als een geheel verworpen en vooral de Autoriteit omdat het "verboden was te verbieden". Velen hebben afgezien van het uitoefenen van autoriteit. Maar autoriteit verkrijgt men slechts door ervaring, dit wil zeggen door een intens beleefd en weldoordacht leven; en het is die autoriteit die de jongeren ten alle tijd broodnodig hebben. Maar haar uitoefening vergt moed.

De moed om modellen op te leggen, niet omdat ze een absolute, definitieve en onaantastbare waarde hebben, maar omdat ze het - vanzelfsprekend - kader en dradenkruis vormen, die ons geholpen hebben om de wereld te begrijpen, om te ontdekken hoe wij ons moeten gedragen en om de karaktersterkte te smeden die we nodig hebben om dat te doen.

En de moed om te weerstaan aan hun verzet! Het is door zich te verzetten dat sommigen de betrouwbaarheid testen van de referenties die men hen aanleert en het is door zich te verzetten dat zij vooral de persoonlijkheid, die ze aan de leraar hebben toegekend, pogen te testen.

Onderrichten in een sympathieke sfeer.

Men heeft mij vinnig geantwoord: "Men kan dat leren in een sympathieke sfeer, onder kameraden". Ieder zijn methode. De "kameraadschappelijke" stijl is aangenaam en vooral gemakkelijk voor iedereen, voor de leerlingen en ook voor mij. Vermits ik me daar niet kon mee tevredenstellen, heb ik gedacht dat ik er mij kon bij neerleggen, maar de ervaring heeft me getoond dat ik een verkeerde weg had ingeslagen. Bepaalde essentiële dingen kunnen slechts uitgetrokken, misschien zelfs uitgeroeid worden.

En als men een van zijn leerlingen de kans van zijn leven laat missen omdat men hem niet aan zijn verstrooidheid, zijn slordigheid of zijn onverschilligheid heeft durven of willen ontrukken, dan is men een schoft. En wie door een sympathieke cursus valse zekerheden aan zijn leerlingen geeft is een onbezonnen onverantwoordelijk individu.

Onderrichten heeft niets te maken met behagen of voor zich winnen. Een leraar is geen kameraad. Wat trouwens noch wederzijds respect noch vriendschap uitsluit.

Nemen we een extreme situatie: bij een van de reddingsmethoden voor drugsverslaafden moet men hen zonder zachtheid en zeer direct zeggen wat men vindt van hun manier van doen. De meeste van hen reageren daar zeer goed maar natuurlijk woedend op. Dat iemand zich ergert aan hun gedrag bewijst ten minste dat hij niet spot met wat hen overkomt ("betrokkenheid door verontwaardiging").

Eisen betekent respect hebben. Het is geloven dat in diegenen die men vormt eigenschappen aanwezig zijn die alleen maar vragen om gevormd te worden en zich te ontwikkelen.

Laat het duidelijk zijn: ik word alleen boos op diegenen waarvan het lot en de mening belang voor me hebben. Aan jongeren een veeleisende discipline aanleren is hen de mogelijkheid geven om zich een persoonlijkheid te smeden, en door persoonlijke ervaring hun kinderen te leren opvoeden. Het is ook hen tonen dat men geen tegenwinden vreest, die altijd opsteken als men een standpunt met kracht verdedigt. Wat ons bij het volgende punt brengt.

***Veeleisendheid of boosaardigheid?*²⁷**

Veeleisendheid wordt ervaren als boosaardigheid of plagerij.

Het is gebrek hebben aan logisch denkvermogen en weinig waarde hechten aan de stilzwijgende overeenkomst met een leraar. Als u hem vraagt om uw vorming op zich te nemen, geeft u hem volmacht om alle redelijke (dit wil zeggen met respect voor uw fysieke en mentale integriteit) middelen aan te wenden, om u al de geheimen van zijn kunst te leren. Zich tot een leraar richten is stilzwijgend aannemen dat men toegeeft dat hij over een bekwaamheid beschikt, zowel in zijn discipline als in zijn middelen om ze te onderrichten. Al hij erin toestemt om deze opdracht te aanvaarden, neemt hij zijn deel van de overeenkomst voor zijn rekening met al haar aspecten, aangename en moeilijke. Maar als de leerling in verzet komt, de middelen in twijfel trekt, kritiek levert op de veeleisendheid van de leraar, de discipline te streng vindt, kortom als hij zijn aandeel weigert, is de overeenkomst verbroken. Dat kan natuurlijk: een overeenkomst houdt slechts stand met de instemming van de twee partijen; maar daar moet men zich dan wel rekenschap van geven. Niemand is verplicht om dat bepaalde karate te leren. Niemand is verplicht om naar de vzw te komen. De gele bladzijden krioelen van clubs die inschikkelijker zijn (en duur, maar wat is geld waard in een wereld die zo rijk is?). Maar zoals hoger gezegd, elke daad heeft haar gevolgen: men tekent nooit tweemaal dezelfde overeenkomst.

Engagement of fanatisme?

Men verwijt me dat het engagement dat ik vraag of waarvan ik in bepaalde bewegingen blijf geef²⁸ aanzet tot geweld en fanatisme en alleen voor een straatgevecht kan dienen. Maar met dit type beweging leert men zich zonder voorbehoud engageren, wat altijd moeilijk is. Men tracht dit dikwijls te vermijden op grond van min of meer bedrieglijke argumenten. Dit is een gevecht willen winnen zonder strijd te leveren. In de relaties tussen staten is dit een goede politiek, maar als het vorming betreft houdt het niet veel in. Want alhoewel men kan begrijpen dat een beginneling zichzelf fabeltjes wijsmaakt om een confrontatie te vermijden, komt er een moment waarop hij de uitdaging moet aannemen op gevaar af gezichtsverlies te lijden of zijn zelfrespect te verliezen.

In elk gevecht²⁹ zijn halve maatregelen een onfeilbaar middel om klappen te krijgen en de ondergang voor te bereiden. Aandringen op een totaal engagement bij elke daad die men stelt

---

²⁷ Zie ook het paragraaf "Zwijgen en Spreken".

²⁸ In dit geval moest de tegenstrever op zijn aanval gepakt worden door Nagashi zuki op Tobikomi zuki te doen.

²⁹ En ongetwijfeld in alle essentiële dingen van het leven.

is precies een van de vruchtbaarste lessen van de traditionele Japanse kunst. Ik kom daar op terug in verband met de competitie.

Kort na zijn aankomst in Europa, toen ik hem verzocht mij te verontschuldigen voor mijn afwezigheid op de training wegens lumbago, zei de heer Kamigaito me: "in Europa stopt men de training als men blaren op de voeten heeft, in Japan is het pas op dat moment dat men begint!" Trouwens de manier waarop de residentiële trainingen in Japan verliepen hadden niets gemeen met wat men hier zou aanvaarden³⁰. Er is trouwens geen sprake van ze u op te leggen; de Japanse methoden hebben ook hun gebrek en zijn te sterk verbonden met hun oorspronkelijke cultuur om zonder onderzoek aanvaard te worden. Maar de visie waarop ze steunen blijft juist: gemak heeft nog nooit het karakter gestaald.

Anekdote

In Nagoya drong een verwante van de heer Kamigaito erop aan dat ik een zandschilderes zou ontmoeten. Die kunst bestaat erin een schilderij met borstels van verschillende vormen te reproduceren op een zwart gelakt blad. Wie het probeert stelt zeer vlug vast dat het een bijna onmogelijke taak is. Men moet jaren geoeftend hebben om erin te slagen zoals de dame die ik ontmoette.

Eerste les: de jaren van eenzaam oefenen.

Tweede les: een enkele verkeerde beweging en alles moet opnieuw gedaan worden. Men moet er in een keer in slagen.

Derde les: er is niets roemrijk of zelfs maar rendabel aan deze activiteit. U hebt er waarschijnlijk nooit horen over praten. Deze dame maakte haar schilderijen alleen voor zichzelf of voor enkele kenners. Vanzelfsprekend geen televisie, geen radio, geen krant, zelfs geen plaatselijke roem.

Laatste les: nadat ze haar schilderijen gemaakt had, ruimde ze alles zorgvuldig op: blad, borstels, zand. Er blijft niets over van dat kleine mirakel. Het is een kortstondige kunst.

Tussen haar kunst en het karate dat mijn voorkeur heeft zijn er veel gelijkenissen, die deel uitmaken van elk van de lessen die ik heb aangehaald: het dagelijkse eenzaam en geduldig oefenen, de grootst mogelijke toewijding bij elke poging, onverschilligheid voor elk winstbejag en voor succes; het doel van het werk is wat er door de persoon van de kunstenaar of de beoefenaar gaat, dat waardoor hij transparant wordt.

Zwijgen en spreken

Een van u vertelde me dat hij tijdens een gevecht tweemaal lichte schoppen had gegeven tegen het been van zijn tegenstander om hem te doen inzien dat hij zich onnodig blootstelde, en dat de andere dit als boosaardigheid had ervaren.

Door zijn oefening te onderbreken om te verklaren en commentaar te geven, vergeet men dat men minder leert van woorden dan van observatie, van luisteren, van de indrukken en van de gevoelens... en dat de handelingen, de houdingen, de uitdrukkingen van het gezicht, kortom de werkelijkheid van de dingen en de mensen het hele onderricht bevatten. Maar daarvoor moet men aanwezig zijn, de stilte in zich laten stijgen, observeren en daaruit lessen laten ontstaan, kortom mediteren.

Volgens een Hebreeuws spreekwoord: leren is eerst stilte scheppen³¹.

Anekdote

Omstreeks 1970, vroeg ik aan de heer Kojima, toen op doortocht in België, hoe men bij karate kon leren. Hij vroeg de heer B. die op dat tijdstip met ons karate beoefende, om hem een rauw ei te brengen, dat hij daarna zonder een woord te zeggen trachtte in evenwicht te doen blijven op een formica tafel. Geen woord gedurende de drie kwartier durende lange reeks vruchteloze maar geduldige pogingen om dit ei op een uiteinde te doen staan. Tenslotte bereikte hij zijn doel. Nog altijd in stilte.

---

³⁰ Nota van de arts: voortgaande op de beschrijvingen die hij me ervan gaf, vermoed ik dat sommige deelnemers een belang-rijke myoglobinurie vertoonden.

³¹ Vervolgens luisteren, onthouden, in praktijk stellen en onderrichten.

Maar in die tijd wenste ik voor alles uitleg; ik vroeg hem dus wat hij me wilde duidelijk maken. Kōda die ouder was dan wij, keek mij spottend aan, plots klaarde het gezicht van M. op. Waarop de heer Kojima me zei: "Zij, zij heeft het begrepen!" Ik had daarvoor wat meer tijd nodig.

Het is de techniek die de overhand heeft.

Een andere gangbare mening: "Wat telt is de techniek". Natuurlijk wordt bij vele beoefenaars van andere scholen de techniek stiefmoederlijk behandeld. Men kan zich terecht afvragen of zij die zich op een dergelijke manier druk maken de flauwste notie hebben van wat ze doen of zich daaromtrent vragen stellen. Als ik dus lang de nadruk heb gelegd op de techniek is dit niet om u te paaien met de illusie dat karate vooral een vormelijke oefening is, maar wel om aan diegenen onder u die ertoe in staat zijn, een kans te geven om te begrijpen dat deze bewegingen zich baseren op een zeer oude, bewerkte en diepzinnige traditie³². Het is een manier om de traditionele erfenis van een wereld die we niet kennen aan onze cultuur aan te passen. Door dit doen heb ik - onvermijdelijk - de illusie gewekt dat men karate kan leren zonder risico of moeite. Ze moest uit de weg geruimd worden.

Vorm en inhoud

De techniek is slechts het vormelijke aspect van de dingen. Het belangrijkste is de inhoud. Men zou deze nadruk op de techniek kunnen vergelijken met die van een schrijver met een volmaakte stijl en een geperfectioneerde taal wiens teksten onbeduidend zijn. Wat ze zeggen is idioot maar ze zeggen het zo mooi!

Maar het gaat hier om een gevecht. Een fout kost er meer dan papier en inkt.

Waartoe kan het dienen een zo barbaarse en vervelende discipline als het karate te leren? Wat is de essentie van het gevecht? Hoe kan de tegenstander er uitzien? Welke indruk maakt het incasseren van een klap? Welke geestesgesteldheid moet men ontwikkelen om zelfs een oneerlijke tegenstander te trotseren en zijn menselijkheid onaangetast te bewaren. U kan niet anders dan toegeven dat dit geen futiliteiten zijn.

De techniek is maar de eerste stap op de weg. Op dat gebied, zoals in het leven, is het niet wat de anderen doen of zeggen dat belangrijk is. Het is wat wij van ons eigen leven maken! Diegene die nog nooit gezien of zich voorgesteld heeft hoe een tegenstrever meedogenloos de zwakke plek in zijn pantser zoekt, heeft nog een lange weg te gaan.

Denk nog eens aan het spreekwoord dat de heer Suzuki aanhaalde: "Kiki oji, mi kuzure, futanren"³³.

Gezien door de leraar, zijn de inhoud en de vorm onafscheidelijk. Zolang het slechts om het aanleren van vormen gaat, verklaart en telt hij rustig. Les geven is op zich moeilijk, er is een rustige sfeer nodig. Zodra men zich op het gevecht moet voorbereiden verheft hij de stem, telt op koele toon en doet zonder ophouden lange reeksen slagen, afweermanoeuvres, verdedigingen, ontwijkende bewegingen herhalen³⁴. Zij die reeds aan dergelijke trainingen hebben deelgenomen weten wat ze uit zichzelf gehaald hebben, ondanks en misschien vooral dankzij de woede en de wanhoop.

"Het is niet rationeel!"

Het is waar, want de rationaliteit behoort tot het domein van de woorden, en niet tot dat van de feiten. Maar woorden kunnen u hier geen hulp bieden. Zij die weten waarover het gaat weten waarover men spreekt, maar voor de anderen vermommen de woorden de realiteit. Karate is een gebied waar intuïtie en nabootsing de hoofdrol spelen. Een Japanse uitdrukking spreekt over overdracht "van hart naar hart" (kokoro kara kokoro e), men zegt ook dat men les geeft "zoals men met een kaars een andere kaars aansteekt." Men kan de vormen zonder veel

---

³² traditie: van het latijn "tradere": overdragen; doorgeven. Cf het Engels: trader

³³ Als u afgeschrikt wordt door de reputatie van een tegen-strever of geschokt door zijn voorkomen, is dit omdat u gebrek aan training hebt.

³⁴ Om doeltreffend te zijn, moet een beweging in de motorische en associatieve velden van de hersenen gegrift zijn, wat minstens 40.000 herhalingen vereist.

moeite aanleren. Maar de vlam overbrengen, de innerlijke bereidheid wekken, is heel wat anders. Boeken, films, uiteenzettingen of gemoraliseer zullen u helpen om de lust om te zoeken te behouden, maar om te vinden moet men afdalen in zichzelf.

In Japan zegt het spreekwoord: "Narau yori, nare yo !". "Men kan beter wennen dan leren". Als u toch niet zonder woorden voort kunt, dan die van de poezie en van de sprookjes... misschien !"

De bezoldiging

De betaling tenslotte blijft een onderwerp waarover men voorzichtig zwijgt.

Het eenvoudigste (en het domste) is zich met geld laten betalen. In onze rijke maatschappij stroomt het geld overvloedig, en geven verplicht tot niets; het is het overbodige geven.

Maar voor alles wordt op de een of de andere manier een rechtvaardige prijs betaald. Zoals velen van ons, vindt ik mijn honorarium in de toewijding van de studenten aan hun studie, in het feit dat ze begrijpen wat we bedoelen en dezelfde weg inslaan. Ze zijn mogelijke erfgenamen en de hoop dat wat ons bezielt en doet leven op anderen zal overgedragen worden.

Kortom ik vraag dat men betaalt door zich niet te ontzien. Dat is moeilijker dan zijn portefeuille openen; het is ook democratischer: zelfs de armste, de zwakste, de onhandigste kan het doen en er in uitblinken.

Samengevat wordt karate onderricht in een relatie waar twee partijen elkaar wederzijds kiezen. De situatie van het onderricht is het gevecht, wat gevaar, kleine en grote verwondingen, frustraties, vaak nederlaag en soms overwinningen, de confrontatie met kracht, agressiviteit en soms geweld tot gevolg heeft.

Dit onderricht heeft twee aspecten: techniek en moraal.

Techniek om de middelen te kennen om zich te verdedigen, af te weren, zich uit de voeten te maken, te slaan, de onbekende terug te brengen naar gekende situaties. De middelen om het te onderrichten zijn gekend.

Moraal, want de beste techniek dient tot niets zonder de vastberadenheid om zich ervan te bedienen. Om ze te onderrichten zijn er andere middelen nodig die ik u zal verzoeken te gebruiken, eerst uzelf.

MISVERSTAND IN VERBAND MET DE ONDERRICHTS-RELATIE - LEREN.

Volgens Eugen Herrigel verwacht men in Japan, tenminste in de traditionele activiteiten, drie fundamentele eigenschappen van de leerling: een diepgaande gehechtheid aan de kunst die hij gekozen heeft, een onvoorwaardelijk respect voor de leraar, een goede opvoeding. Dit alles stemt overeen met wat ik heb kunnen waarnemen.

Anekdote

Toen hij op pensioenleeftijd gekomen was, besloot de vader van een van mijn oudste vrienden de klassieke Japanse kalligrafie (shodo) te leren. Hij verzocht dus een meester kalligraaf om de gunst zijn onderricht te volgen. Nadat hij zijn toestemming gekregen had, volgde hij zijn lessen tweemaal per week gedurende vele jaren. En alle dagen gedurende een uur, alleen voor zijn blad, oefende hij als een kind het kalligraferen van de letters die hij nochtans al sinds de lagere school kende.

Commentaar

Voor zover ik weet had hij reeds voor zijn pensioen inlichtingen ingewonnen over de bekwaamheden van de meester kalligraaf. De leerling kiest eerder de leraar dan de kunst. Daar zoals elders is het de relatie tussen twee personen die belangrijk is. Het ging er niet om eenvoudigweg kalligrafie te leren, maar die bepaalde persoon te ontmoeten die de kalligrafie boven zichzelf heeft doen uitstijgen en zich door hem te laten leiden.

Anekdote

Meer dan tien jaar geleden, kwam een Japanse studente haar viola da gambaspel vervolmaken bij een Belgisch musicus die bekend was om zijn talent en om zijn onverzettelijkheid. Onder zijn plak³⁵, zette de jonge studente zich dus ondanks de taalbarrière aan de studie van de viole da gamba, waarin zij nochtans reeds uitblonk. Ooggetuigen vertelden me dat ze haar dikwijls met tranen in de ogen uit de les van de professor zagen komen en toch dwong zij zich die weg en die professor te volgen, waarvan de hardheid ons nochtans onmenselijk lijkt.

Bedenking

Dit verhaal geeft een voorbeeld van een van de kwaliteiten die men in Japan van een leerling verwacht, tenminste in de traditionele kunsten. Maar als men er even bij stilstaat, is de opleiding van leerlingen in onze landen ook niet vaak rooskleurig.

Anekdote

Toen ik de 3e kyū had, had een jonge Japanner van onze leeftijd, romanist van opleiding, de studie van karate aangevat onder het oog van de heer Kōno. Het was een tengere en eerder kleine jongen, volgens ons had hij niet de vereiste kwaliteiten; kortom we bekeken hem een beetje vanuit de hoogte. Maar tot onze grote verbazing behaalde hij vlug de eerste graden, zonder dat onze Japanse vrienden zich daarover verwonderden en zonder dat het chauvinisme van de heer Kōno verantwoordelijk kon gesteld worden. Het lag in de aard van de zaak. Wij waren de enigen die zich ergerden. Sindsdien heb ik teruggedacht aan zijn manier van werken: gedurende een of twee uur oefende hij jun-zuki of gyaku-zuki of mae-geri zo goed hij kon, zonder een poging te doen om met zijn keikogi te klappen, zonder zijn spieren onnodig samen te trekken, zonder zich bezig te houden met het overdonderen van de mensen. Hij deed eenvoudig zijn best om te doen wat hij moest doen.

Later vernam ik dat de oude heer die kalligrafie gestudeerd had op vijftenzestig-jarige leeftijd, zich ook elke dag dwong om honderd keer dezelfde elementaire kendobeweging te maken.

Bedenking

Deze twee anekdoten met Japanners als hoofdrolspelers tonen een ander aspect van de houding van de leerling; de ene zowel als de andere wist dat die studie hun persoonlijke zaak was. Ze wisten dat ze aan de zeldzame lessen die de "meester" hen kon geven uren van geduldig oefenen moesten toevoegen, terwijl wij voortdurend scherp de heer Kojima kritiseerden omdat hij altijd in Luik was, en de heer Kōno omdat hij maar om de drie maanden kwam... kortom, als grote kinderen alles van hen verwachtten. De studie van karate is wat u ervan maakt; wat het u zal geven zal evenredig zijn aan wat u er aan besteed hebt. De leraar kan alleen maar de solfer van de lucifer wrijven, de leerling moet het vuur onderhouden.

Anekdote

In Japan stelde men voor het betreden van een dojo soms draconische eisen. In de meeste gevallen ging het om plagerijen: de nieuwelingen moesten de zaal poetsen, de rug van de oud-leerlingen wrijven onder de douche... Daarna mochten ze een training bijwonen zonder er aan deel te nemen, en tenslotte werden ze volwaardige leerlingen, maar op de laatste plaats³⁶. Maar ze waren erop voorbereid dat ze door de slecht opgevoede oud-leerlingen als sparing partners zouden worden gebruikt. Aan de ingang van een zen klooster, moest een kandidaat-leerling niet zelden een week lang voor de ingangspoort wachten, zelfs in het midden van de winter; de deur van de hal werd slechts opgedaan voor de nacht: pas daarna onderzocht

---

³⁵ De plak is de lange stok van de herder, hij dient vooral om de wolven te verjagen, maar ik zou niet durven beweren dat een ram er nooit kennis mee gemaakt heeft

³⁶ Overblijfselen van dit gebruik overleven bij ons: de witte gordels bevinden zich tijdens het groeten aan het einde van de rij.

men zijn verzoek. Ook de westerse kloosters stellen nog altijd strikte eisen, zelfs in deze crisistijden.

Een ander gebruik wil dat er aan een leerling wordt gevraagd of een oud-leerling instaat voor zijn ernst. Het spreekt vanzelf dat eventuele uitspattingen van de nieuweling hun weerslag zullen hebben op de reputatie van de oud-leerling, die zijn patronaat dan ook niet lichtzinnig zal verlenen.

Bedenking

In de westerse karatezalen vraag men om de bijdrage te storten, de verzekering te betalen... Dat is alles. Iedereen kan binnenkomen op voorwaarde dat hij kan betalen. Vorige zomer zei ik aan een jonge leerling van Louvain-la-Neuve dat karate moeilijk was; zijn een beetje gechoqueerde vader vroeg me of ik zijn zoon wilde ontmoedigen. Natuurlijk niet, maar het was beter dat hij wist dat karate geen sprint is maar een marathon. Het is nochtans wijs om reeds bij het begin te zeggen dat de taak hard zal zijn en dat er over een dergelijke investering van tijd en energie rijpelijk moet nagedacht worden.

Anekdote

Tijdens zijn verblijf in België beschreef de heer Kamigaito herhaaldelijk de evolutie van een beoefenaar; rots, bamboe, wilg, fazant, vlinder... en wellicht nog veel andere dingen. Op het einde van zijn verblijf legde hij de nadruk op het feit dat vordering een onafgebroken verandering is. Leren is leren leren, dit wil zeggen veranderen, zonder de technieken opeen te stapelen maar in tegendeel door zich te ontdoen van dat wat het comfort uitmaakte van het vorige stadium.

Bedenking

Natuurlijk moet men in het begin zijn spieren, zijn evenwichtsgevoel, zijn coördinatie en zijn snelheid ontwikkelen. Natuurlijk moet men een minimum aantal bewegingen leren die de bagage van de school vormen, maar daarna, na de blauwe band, meer nog bij de zwarte band en bij de 2de dan, komt het erop aan te veranderen. Er is niet langer sprake van harder of vlugger te slaan met meer spieren, van meer kata's te kennen, de benen of de armen meer te buigen, maar van de middelen te vinden om zich te metamorfoser, uit de cocon te komen. Het is een zeer moeilijke taak.

DE "SPELREGELS"

Tijdens een van de trainingen van december, heb ik de "spelregels" van de stage van Korbeek-Lo verduidelijkt. U herinnert zich wellicht dat het laatste nummer van het tijdschrift Wado een artikel bevatte dat de titel "dojo rules" droeg, afkomstig van de Wado-kaï site. Als dusdanig is het niet meer aangepast aan onze wereld, maar afgezien van het routinematige, trekt het de aandacht op het essentiële.

Men kan de regels beschouwen als een ontoelaatbare dwang, wat vanzelfsprekend niet mijn bedoeling is. De regels gelden voor iedereen, zowel voor de oudsten als voor de beginnelingen. Een werksfeer scheppen, daartoe dienen de regels.

De belangrijkste voorwaarden zijn de stilte en de aandacht.

Een aandachtige stilte

De innerlijke stilte is onmisbaar, maar men bekomt ze niet zonder een uitwendige stilte. Het is daarom dat de tijd om te spreken zeer beperkt is: hetzij gedurende de perioden van vragenstellen die tijdens de training worden ingelast, hetzij voor of na het groeten.

Het komt voor dat sommigen de vragen gebruiken om het ritme van de training te vertragen of te breken. De training is van iedereen: niemand mag er voor zichzelf over beschikken; het is de verantwoordelijke voor de training die daarover moet waken.

De stilte dwingt tot zich bezighouden met de feiten zelf, zonder op de woorden te rekenen om zich uit een moeilijke situatie te redden, wat een ziekte is van veel intellectuelen. Met ander woorden, de stilte ontwikkelt een intuïtie die men tijdens het gevecht wel degelijk nodig heeft. Behalve de intuïtie ontwikkelt ze ook de fysieke moed. Het is gemakkelijk om over de slagen, het afweren te praten... maar afweren, slaan, de slagen van een tegenstrever ontwijken is heel wat anders. Welnu, de intellectuele moed steunt op de fysieke moed. Tenslotte sterkt die speciale stilte die een ernstige studie van karate ontwikkelt het innerlijke leven in een mate die weinigen van u zich kunnen voorstellen. De aandacht wordt in stand gehouden door de verschillende opeenvolgingen van bevelen. Maar men moet ze u dan wel aanleren. "Yoi" betekent "Klaar"; vanaf dat ogenblik moet de geest waakzaam blijven tot "Yame". In het Japans noemt men deze aandacht "zanshin". Het is "betrokken zijn bij wat men doet". Stilte en aandacht gaan hand in hand.

De innerlijke bereidheid

Om de vorm van een beweging te leren is er nauwkeurigheid, zorgvuldigheid en aandacht nodig.

Maar zodra de beweging gekend is, zijn het de innerlijke bereidheid, de ernst en het engagement die het verschil maken: weer tot zichzelf komen, voelen wat men moet doen, welke ook de sfeer³⁷ weze en in een oogwenk handelen.

Weer tot zichzelf komen, is de "kiai" (ki-ai). Als men zeer sterk uitademt, bijvoorbeeld bij het schreeuwen tijdens een slag, kan men onmogelijk aan iets anders denken. Geen sprake dus van opwinding, agressiviteit, trance of vervoering. Men moet wennen aan het helemaal betrokken zijn bij wat men doet.

Onnodig ook al zijn spieren te spannen of te trachten indruk te maken; het gaat om persoonlijk engagement en niet om fysieke inspanning.

Shiai, gisteren en vandaag

In dit opzicht een woordje over shiai.

Vroeger bestond shiai niet. Om verschillende redenen hebben de jonge generaties van de tijd tussen de beide wereldoorlogen aangedrongen om ertoe te komen. Het doel van shiai was het simuleren van een reëel gevecht, waarbij het model dat van kendo was. Het spreekt vanzelf dat met een sabel de uitwisseling van een enkele slag meestal beslissend was: een uitwisseling wordt in het Japans als "ippon" geteld. De overwinning in een uitwisseling is ippon shōbu.

Er was geen enkele berekening mogelijk vermits met een enkele slag alles moest beoordeeld en gespeeld worden. De kwaliteiten die dat soort shiai ontwikkelde waren: een rustige observatie, de doordringbaarheid van het innerlijke leven van de tegenstander, een ogenblikkelijke intuïtie en een bliksemsnel engagement.

Natuurlijk moest men, daar de slagen niet echt toegediend werden, tot overeenkomsten, dus tot concessies komen: die van de waza-ari (letterlijk: het was een techniek, dit wil zeggen geen toevallige slag).

Daarna werden sommigen gegrepen door verlangen naar beroemdheid, dus naar media en succes: men is van start gegaan met de sambon shōbu (overwinning in drie uitwisselingen), daarna met de zes waza-ari en de berekening heeft er zich onvermijdelijk mee gemoeid. Dit vechtsysteem heeft natuurlijk zijn verdiensten, maar het ligt ver van het oorspronkelijke idee en ongetwijfeld van het reële gevecht. En zijn vorm laat niet meer toe om uit de tegenstrevers de kwaliteiten te halen die de eersten ontwikkelden.

Het ideaal is nog steeds te overwinnen met een slag. Het is de enige manier om uit uzelf te halen wat men ervan verwacht.

---

³⁷ Sommige basketbalploegen in de Verenigde Staten trainen op een achtergrond van vijandige kreten, om de spelers te leren zich enkel met hun spel bezig te houden.

BESLUIT

Karate houdt zich bezig met het reële gevecht dat een harde realiteit is, waar leven en dood vaak op het spel staan. Er is niets romantisch aan een gevecht. Aan wie daaraan zou twijfelen, raad ik aan om als ziekendrager te werken in de spoedgevallenzaal van een groot volkshospitaal: een knokpartij betekent vooral veel onheil.

U hebt die weg gekozen, de rest vloeit eruit voort. Men trotseert niet ongestraft dingen die zo hard zijn als het leven, het lijden en de dood. Het is daarop dat karate geacht wordt u voor te bereiden.

En zelfs vredelievende vrouwen en mannen moeten vaak het geweld, de haat en de dood kunnen trotseren en er gebruik van maken om menselijker te worden. Men mag me zeggen: dat is goed voor Japanners, maar niet voor ons. Dat behoort niet tot onze tradities.

Vergeet het maar. Omstreeks de 5e eeuw voor onze jaartelling werden grote filosofen zoals Plato, Epicurus, Zeno van Elea, niet beschouwd als uitvinders van bijzonder vervelende en abstracte onderwijstakken. Integendeel, het waren leermeesters van het leven die iedereen ging raadplegen of vaak bezocht naargelang zijn kijk op de dingen of wereldvisie. Het is precies in dezelfde soort stroming dat traditionele activiteiten zoals karate liggen.

Ik heb herhaaldelijk de anekdote van het vogeltje, de koe en de kat verteld die naar het blijkt uit de film "My name is nobody" komt. Als u bij toeval vindt dat de trainingen soms te veeleisend zijn, vraag aan diegenen die ze kennen om ze u te vertellen. Misschien legt dat een beetje balsem op uw hart.

En als u een andere vertroosting nodig hebt: het is niet mijn bedoeling de training zonder reden moeilijk voor u te maken, noch u te kwetsen.

Weet echter dat het resultaat niet op zich heeft laten wachten: het is niet vaak gebeurd dat de gevechten het niveau van intensiteit en de kwaliteit bereikten die ik tijdens de laatste trainingen heb vastgesteld. Een goede reden om verder te gaan!

Moge het beginnende millennium u welgezind zijn!

* * *